
MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 20 45 08; E-mail:cancelaria@maia.gov.md; WEB:www.maia.gov.md

14 .02 2024 ___ Nr. 09-05/32/ 434

La nr. _____ din _____

Guvernul Republicii Moldova

Prin prezenta, în vederea executării pct. 2 și 3 din *Hotărârea Guvernului nr. 123/2018 cu privire la aprobarea Programului național de protecție integrată a plantelor pentru anii 2018-2027 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia*, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prezintă raportul privind acțiunile întreprinse în anul 2023, se anexează.

Anexe:

- *Raportul cu privire la realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului național de protecție integrată a plantelor pentru anii 2018-2027, pentru anul 2023 – 11(unsprezece) file;*
- *Demersurile autorităților responsabile de implementare – 10(zece) file.*

**Viceprim-ministru,
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare**

Vladimir BOLEA

Raport cu privire la realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Programului național de protecție integrată a plantelor pentru anii 2018-2027, pentru anul 2023

Nr. crt.	Obiective și acțiuni	Subacțiuni	Indicatori de progres
Obiectivul general: Optimizarea aplicării tratamentelor fitosanitare și reducerea presiunii cantitative a produselor de uz fitosanitar la unitate de suprafață agricolă			
Obiectivul 1: Crearea cadrului normativ			
1.	Elaborarea, armonizarea și actualizarea cadrului normativ național în domeniul protecției plantelor în scopul realizării Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2020 și a	<p>1.1. Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.119-XV din 22 aprilie 2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți și Legea nr.228 din 23 septembrie 2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară)</p> <p>1.2. Elaborarea și înaintarea către Ministerul Justiției a propunerilor de amendare a Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008)</p>	<p>MAIA –</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr.403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de modificarea a unor acte normative. <p>ANSA - Prezentarea propunerilor, avize:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiectul Legii privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare; - proiectul de hotărâre privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea de Guvern nr. 1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților; - avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor și proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 558/2011 privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, produselor vegetale și a altor bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară.

planurilor anuale de activitate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	1.3. Elaborarea proiectului de hotărîre de Guvern privind stabilirea unui cadru de acțiune în vederea utilizării durabile a pesticidelor, armonizat la Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009	<i>MALA</i> - - HG nr. 333/2023 pentru aprobarea Planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar pentru anii 2023-2027.
	1.4. Elaborarea proiectului de hotărîre de Guvern privind aprobarea cerințelor speciale pentru producerea și valorificarea îngrășămintelor organice	
	1.5. Elaborarea proiectului de hotărîre de Guvern privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr.1045 din 5 octombrie 2005 “Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților”	
	1.6. Elaborarea proiectului de hotărîre de Guvern privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărîri ale Guvernului (Hotărîrea Guvernului nr.1073 din 19 septembrie 2008 “Cu privire la optimizarea modului de trecere a frontierei de stat de către mijloacele de transport auto cu mărfuri și pasageri, modificarea și abrogarea unor acte normative” și Hotărîrea Guvernului nr.454 din 24 martie 2008 “Cu privire la optimizarea participării organelor centrale de specialitate ale administrației publice, precum și a altor	

		<p>autorități administrative centrale la executarea angajamentelor asumate față de organizațiile internaționale”)</p>	
		<p>1.7. Elaborarea proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr.594 din 2 august 2011 “Cu privire la aprobarea Cerințelor speciale pentru introducerea și circulația plantelor, produselor vegetale și altor obiecte pe teritoriul Republicii Moldova”; <i>armonizarea cu:</i> 1) anexa IV din Directiva 2000/29/CE a Consiliului din 8 mai 2000; 2) Directiva de punere în aplicare 2014/78/UE a Comisiei din 17 iunie 2014; 3) Directiva de punere în aplicare 2014/83/UE a Comisiei din 25 iunie 2014</p>	<p>MAIA - - Hotărârea Guvernului nr. 756/2023 pentru aprobarea proiectului de lege privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor; - Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor;</p>
		<p>1.8. Elaborarea proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr.356 din 31 mai 2012 “Pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii nr.228 din 23 septembrie 2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară”; <i>armonizarea cu:</i> 1) anexele I, II, III, IV și V din Directiva 2000/29/CE a Consiliului din 8 mai 2000; 2) Directiva de punere în aplicare 2014/78/UE a Comisiei din 17 iunie</p>	<p>MAIA - Intenția de abrogare a HG 356/2012 (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-analizei-impactului-de-reglementare-la-proiectul-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-implementarea-legii-nr-4222023-privind-masurile-de-protectie-impotriva-organismelor-daunatoare-plantelor/11792)</p>

		<p>2014; 3) Directiva de punere în aplicare 2014/83/UE a Comisiei din 25 iunie 2014; 4) Directiva de punere în aplicare 2014/19/UE a Comisiei din 6 februarie 2014</p>	
		1.9. Elaborarea proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr.268 din 26 aprilie 2012	
Obiectivul 2. Optimizarea sortimentului de produse de uz fitosanitar permise pentru utilizare în agricultura Republicii Moldova			
2.	Utilizarea rațională a produselor de uz fitosanitar, inclusiv a mijloacelor biologice de protecție a plantelor	2.1. Promovarea utilizării produselor de uz fitosanitar din grupele a III-a și a IV-a de toxicitate (moderat și puțin toxice)	<p>ANSA - În perioada lunilor martie – mai 2023, subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor au organizat seminare cu producătorii agricoli cu privire la pronosticul dezvoltării obiectelor nocive la culturile agricole în temeiul monitorizării acestora în condițiile de toamnă-iarnă.</p> <p>AȘM / IGFPP - Activitățile orientate la realizarea obiectivelor proiectelor din cadrul Programului de Stat 2023 pe fundalul agravării problemelor fitosanitare au contribuit la întărirea legăturilor cu producătorii agricoli orientați la obținerea și procesarea produselor ecologice.</p> <p>Au fost elaborate, perfecționate și reomologate 4 preparate biologice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virin-HS-p - insecticid baculoviral în formă de pastă la tomate, alte culturi legumicole pentru combaterea noctuidelor dăunătoare; • Trichodermin SC - fungicid micotic pentru combaterea agenților patogeni ai putregaiurilor radiculare la culturile legumicole și a putregaiului cenușiu la vița-de-vie; • Gliocladin SC - fungicid micotic pentru protecția soiei și viței-de-vie. • Paurin – bactericid biologic pentru protecția culturilor pomicele și viței-de-vie în combaterea cancerului bacterian. <p>Reomologarea mijloacelor ecologic inofensive a contribuit la extinderea gamei agenților fitosanitari în de protecția culturilor agricole și ameliorează considerabil capacitățile inovatoare și transferul inovațiilor pe piață agricolă,</p>

		<p>cea ce consolidează în mare măsură competitivitatea companiilor și operatorilor ecologici și a întreprinderilor aflate la faza de tranziție spre agricultura ecologică. Aceasta va contribui la obținerea și procesarea produselor ecologice și va mări numărul companiilor implicate în exportul produselor ecologice și spori capacitățile de dezvoltare și asimilare a inovațiilor.</p> <p>Au fost testate și prezentate rapoarte de omologare a 10 produse de uz fitosanitar din grupele a III-a și a IV-a, ceea ce extinde considerabil gama produselor fitosanitare pentru combaterea organismelor dăunătoare la principalele grupe de culturi agricole.</p> <p>Participarea la realizarea obiectivelor unui proiect bilateral și a unui proiect de transfer tehnologic, ceea ce a permis colaborarea în vederea aprofundării cercetărilor în vederea extinderii gamei obiectelor cercetate și comparării rezultatelor obținute la organizarea unui webinar cu colegii din belarus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectul bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicele și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). 2. Organizarea Webinarului privind finalizarea Proiectului bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicele și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). <p>Au fost organizate seminare de promovare a mijloacelor ecologic inofensive de protecție a plantelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarul anual cu reprezentanții Federației Naționale a Fermierilor și producătorii agricoli la tema aplicării mijloacelor biologice pentru protecția plantelor în agricultura convențională și ecologică;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea capcanelor feromonale în protecția culturilor multianuale; • Seminar Agricultura ecologică și efectul schimbărilor climatice; <p>Colaboratorii IGFP au participat la organizarea seminare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarul Implementarea Standardului de Calificare, domeniul de formare profesională 0511 BIOLOGIE/0512 Biologie moleculară cu lecția publică Tendințe și priorități ale educației actuale în domeniul Biologiei și competențe de viitor; • Seminarul Științific dedicat Zilei Internaționale pentru Reducerea Riscului Dezastrelor Naturale. • Seminarul tehnico-științific consacrat aniversării a 30 ani de la fondarea Întreprinderii municipale „Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi”.
	2.2. Întreprinderea măsurilor de facilitare a omologării mijloacelor biologice de protecție a plantelor de producție autohtonă	
	2.3. Renovarea tehnologiilor de producție a mijloacelor biologice de protecție a plantelor	
	2.4. Dotarea tehnică a laboratoarelor de producție a mijloacelor biologice de protecție a plantelor	
	2.5. Elaborarea ghidurilor practice privind aplicarea trihogramei și a capcanelor feromonale	<i>AȘM / IGFP</i> - Pe baza rezultatelor cercetărilor în a. 2023 au fost elaborate și publicate 10 articole.
	2.6. Elaborarea și editarea recomandărilor privind sistemul de protecție integrată a plantelor:	
	a) la culturile de câmp (grâu de toamnă, floarea-soarelui, soia, rapiță, porumb, sfeclă de zahăr)	
	b) la culturi pomicele (măr, păr, piersic, prun)	
	c) la cultura viței-de-vie	

		d) la cultura cartofului, culturile legumicole (tomate, varză, castraveți)	
		e) la culturi bacifere (căpșun, zmeur, coacăz)	
		2.7. Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor	<p>IGFPP - Diseminarea rezultatelor în domeniul aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și publicarea Recomandărilor practice „Virin-HS-P – preparat biologic pentru combaterea buhei fructificațiilor la culturile legumicole” (Zavtoni P., Voloșciuc L.), Chișinău, 2023, USM. 40 p. • A fost elaborată Specificația Tehnologică „Producerea capcanelor feromonale pentru dăunătorii viermele mărului și molia strugurilor”. • Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor prin proiectul de transfer tehnologic „Soluții intelectuale și biotehnologii pentru dezvoltarea durabilă a spațiilor verzi în mediul urban” (Cifrul 20.80015.5107.24IT). • Rapoarte la 2 seminare: Strășeni, Ialoveni. • Rapoarte la 2 seminare organizate de MAIA și 2 seminare organizate de producătorii agricoli în diferite localități ale Republicii Moldova. • Promovarea realizărilor protecției microbiologice în Republica Moldova la televiziune: TV Moldova.
		2.8. Școlarizarea operatorilor privind utilizarea mașinilor pentru tratamentele fitosanitare, a echipamentului individual de protecție	
3.	Promovarea implementării soiurilor și hibrizilor rezistenți la organismele dăunătoare	3.1. Cercetări științifice în vederea ameliorării soiurilor/ hibrizilor cu rezistență la organisme dăunătoare	<p>IGFPP - Se efectuează cercetări privind identificarea și ameliorarea soiurilor cu rezistență la agenții patogeni a patru boli. A fost evaluat riscul fitosanitar și elaborate măsurile de combatere a organismelor dăunătoare de carantină Tuta absoluta și Diabrotica virgifera.</p> <p>În 2023 au fost în testare oficială 10 soiuri cu rezistență la secetă și organisme dăunătoare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grâu durum – soiul Anastasia • triticale – soiul Fanica • soia – soiul Onica • 2 linii consangvinizate și o linie inductoare de haploidie de porumb (TSL 276 și KR 74)

		<ul style="list-style-type: none"> • usturoi – soiul Teodor • tomate – soiurile Agafia, Tomagen sorg zaharat – soiul Dulcinel.
	3.2. Promovarea omologării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă și organisme dăunătoare	<p>IGFPP - Create și omologate 11 soiuri ale/ai culturilor de câmp (grâu comun de toamnă, grâu durum, sorg pentru boabe, năut, salvie,) cu rezistență sporită la factori biotici.</p> <ul style="list-style-type: none"> • grâu comun de toamnă, soiul Moldova 614 • grâu durum, soiul Sofidurum • triticale, soiul Costel • soia, soiul Pentata, Ștefănel • sorg x Iarbă de sudan • sorg (Sorghum bicolor (L.) Moench), soiul SAȘM 3 • sorg zaharat (Sorghum bicolor (L.) Moench var. saccharatum (L.), soiul SAȘM 2 • sorg zaharat (Sorghum bicolor (L.) Moench var. saccharatum (L.), soiul SAȘM 1 • Salvia sclarea L., soiul Ambriela Origanum vulgare L. ssp. hirtum, soiul Savoare.
	3.3. Promovarea utilizării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă, boli și dăunători	<p>AȘM / IGFPP - Promovarea utilizării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă, boli și dăunători a fost confirmată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • participarea la expoziția „Noaptea Cercetătorilor Europeni” (29.09.2023), Iarmarocul de semințe (02.04.2023), masa rotundă „Resurse genetice vegetale – dialog dintre cercetători și mediul asociativ” (13.12.2023), • participarea la expoziția orientată la Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare cu prezentarea realizărilor în domeniul protecției plantelor, • Participări la emisiuni radio/TV: <ul style="list-style-type: none"> -„AgroTVMoldova” – 3 -Publica TV – 3 -Radio național – 5 -Radio Moldova 1, Emisiunea “Țara de la țară” - 2 -Radio România – 2 <p>Simpozionul Științific Internațional „Protecția Plantelor – realizări și perspective”, Chișinău, 2-3 octombrie 2023, la care au fost discutate problemele teoretice și practice orientate la perfecționarea sistemelor de protecție a plantelor și de obținere a produselor ecologice. În Buletinul Informațional EPRS/IOBC, ediția 58, au fost publicate și promovate realizările</p>

			în 6 universități, 19 instituții de cercetare și 2 companii private din 8 țări (Republica Moldova, România, Ucraina, Bulgaria, Slovacia, Italia, Israel, Belarus).
4.	Administrarea uniformă și echilibrată a fertilizanților de natură chimică și organică	4.1. Promovarea aplicării fertilizanților în baza indicilor agrochimici ai solului	
		4.2. Actualizarea sistemului de fertilizare a solurilor în funcție de asolamente	
Obiectivul 3. Consolidarea capacităților de monitorizare, prognoză și avertizare			
5.	Perfecționarea sistemului de prognoză privind evoluția organismelor dăunătoare	5.1. Asigurarea organului de control fitosanitar cu specialiști în domeniul protecției plantelor, pentru antrenarea lor privind monitoring-ul fitosanitar	<i>ANSA</i> - Angajarea la serviciu a specialiștilor din domeniul protecției plantelor se realizează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158/2008, în limita statutului de personal.
		5.2. Dotarea Serviciului monitoring fitosanitar și managementul crizelor cu utilaj performant	
		5.3. Actualizarea pragurilor economice de dăunare ale organismelor dăunătoare	
		5.4. Difuzarea buletinelor de avertizare prin aplicarea sistemului electronic	<i>ANSA</i> - Difuzarea buletinelor de avertizare se efectuează de către inspectorii fitosanitari, la solicitarea producătorilor agricoli. Au fost expediate, prin e-mail, operatorilor și primăriilor 830 buletine.
Obiectivul 4. Optimizări în domeniul protecției plantelor			
6.	Perfecționarea sistemului de control fitosanitar la importul și tranzitul plantelor, produselor vegetale și al bunurilor	6.1. Revizuirea/elaborarea metodei de prelevare a probelor de plante, produse vegetale și bunuri conexe supuse controlului fitosanitar și de transportare a acestora pentru expertiza de laborator	<i>ANSA</i> - Elaborarea Procedurii specifice „Prelevarea eșantioanelor la importul produselor supuse controlului sanitar veterinar și fitosanitar la posturile de inspecție la frontieră, aprobată prin Ordinul nr. 58 din 29.01.2024.
		6.2. Elaborarea procedurilor de eliberare a pașaportului fitosanitar și de înlocuire a certificatului fitosanitar cu pașaportul fitosanitar la importul	

	conexe supuse controlului fitosanitar	plantelor, produselor vegetale și bunurilor conexe	
7.	Asigurarea perfecționării cadrelor din domeniul fitosanitar	7.1. Școlarizarea formatorilor și producătorilor agricoli în domeniul protecției integrate a plantelor prin intermediul școlilor de câmp pentru fermieri	IGFPP - au participat la Școlarizarea producătorilor agricoli în domeniul protecției integrate a plantelor și pregătirea specialiștilor de înaltă calificare: <ul style="list-style-type: none"> • Membru a Comisiei de susținere publică a tezei de doctor (Referent oficial la teza HAUSTOV E., IHTA). • Președinte a 3 Seminare Științifice de Profil și membru a 2 seminare. • Conducător a 3 doctoranzi: Lungu Andrei, anul II; Paladi Ion, anul II; Chistol Marcela, anul I. • Îndrumător științific a 2 doctoranzi. • A fost elaborat și sa citit cursul «Virusologia» pentru studenții anului III ai Facultății de Biologie și Geostiințe a USM. • A fost elaborat și sa citit cursul «Biotehnologii Agricole» pentru masteranzii anului II ai Facultății de Biologie și Geostiințe a USM. • Au fost organizate excursii pentru studenții USM și UTM (UASM).
		7.2. Elaborarea și actualizarea programelor de instruire a studenților în instituțiile de învățămînt de profil privind protecția integrată a plantelor	
8.	Asigurarea combaterii buruienilor conform sistemului de cartare	8.1. Elaborarea unui sistem de cartare a răspîndirii buruienilor în vederea optimizării aplicării erbicidelor	
9.	Promovarea implementării bunelor practici agricole	9.1. Promovarea respectării rotației culturilor agricole în asolament	ANSA - Au fost organizate 10 ședințe de lucru, 7 instruirii la nivel teritorial cu operatorii agricoli, cu participarea inspectorilor din cadrul Agenției, referitor la respectarea rotațiilor culturilor agricole în asolament și beneficiile aplicării măsurilor fitosanitare.
		9.2. Promovarea utilizării materialului semincer de reproducții superioare certificat și tratat	
		9.3. Organizarea instruirii producătorilor agricoli privind	ANSA - S-a desfășurat, în cadrul Proiectului Competitivitate și Reziliență Rurală în Moldova finanțat de USAID, cursul de instruire privind

		implementarea bunelor practici agricole, Global GAP, ISO, HACCP, altele	<p>implementarea cerințelor GLOBAL G.A.P. Produse de origine vegetală. GLOBAL G.A.P. evaluarea riscului privind practicile sociale (GRASP), destinat producătorilor agricoli, cu participarea inspectorilor din cadrul Agenției.</p> <p><i>AȘM</i> - Organizarea instruirii a fost efectuată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participare la expoziția de tehnică agricolă. • Raport la Seminarul "Chimia în serviciul societății": • Organizarea webinarelor orientate la promovarea realizărilor științifice în sistemele de protecție a plantelor. <p>Participare cu rapoarte la seminarele organizate de MAIA și Federația fermierilor și producătorii agricoli din diferite localități.</p>
10.	Promovarea extinderii utilizării mijloacelor biologice de protecție a plantelor	10.1. Elaborarea măsurilor de subvenționare a producătorilor locali și utilizatorilor mijloacelor biologice de protecție a plantelor	
11.	Asigurarea calității tratamentelor fitosanitare	11.1. Activități de cercetare-inovare a mașinilor/ utilajelor pentru tratamentele fitosanitare	
		11.2. Evidența mașinilor/ utilajelor utilizate la efectuarea tratamentelor fitosanitare	<p><i>ANSA</i> - Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor țin Registrele de evidență a mijloacelor tehnice utilizate la aplicarea produselor de uz fitosanitar. Conform informației prezentate, la moment sunt la evidență în total - 4055 stropitori, inclusiv: universale - 618, pentru culturi de câmp - 1505, pentru livezi - 1032, pentru tratarea viilor - 470 și mașini pentru tratarea semințelor - 818 unități.</p>

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR

MD-2009, mun. Chișinău, str. M.Kogălniceanu, 63
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ
ПРОДУКТОВ

MD-2009, г.Кишинев, ул. М.Когăлничану, 63
Республика Молдова
Тел/факс. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

Nr. 11-469 din "02" 02 2024

La nr. _____ din " _____ " 20 _____

**Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare al
Republicii Moldova**

E-mail: cancelaria@maia.gov.md

La solicitarea nr. 09-07/10/83 din 12.01.2024 cu privire la prezentarea raportului privind acțiunile întreprinse în anul 2023 în vederea executării pct.2 și 3 din Hotărârea Guvernului nr.123/2018 *cu privire la aprobarea Programului național de protecție a plantelor pentru anii 2018-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia*, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare- Agenția) prezintă următoarea informație despre acțiunile efectuate pe parcursul anului 2023:

La subacțiunea 1.1 Prezentarea propunerilor:

- proiectul *Legii privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare*;
- proiectul de hotărâre *privind aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea de Guvern nr. 1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților*;
- avizarea proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor și proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 558/2011 privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, produselor vegetale și a altor bunuri conexe supuse regimului de carantină fitosanitară.*

La subacțiunea 2.1 În perioada lunilor martie – mai 2023, subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor au organizat seminare cu producătorii agricoli cu privire la pronosticul dezvoltării obiectelor nocive la culturilor agricole în temeiul monitorizării acestora în condițiile de toamnă-iarnă.

La subacțiunea 5.1 Angajarea la serviciu a specialiștilor din domeniul protecției plantelor se realizează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la

funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158/2008, în limita statutului de personal.

La subacțiunea 5.4 Difuzarea buletinelor de avertizare se efectuează de către inspectorii fitosanitari, la solicitarea producătorilor agricoli. Au fost expediate, prin e-mail, operatorilor și primăriilor 830 buletine.

La subacțiunea 6.1 Elaborarea Procedurii specifice „Prelevarea eșantioanelor la importul produselor supuse controlului sanitar veterinar și fitosanitar la posturile de inspecție la frontieră, aprobată prin Ordinul nr. 58 din 29.01.2024.

1. **La subacțiunea 9.1** Au fost organizate 10 ședințe de lucru, 7 instruirii la nivel teritorial cu operatorii agricoli, cu participarea inspectorilor din cadrul Agenției, referitor la respectarea rotațiilor culturilor agricole în asolament și beneficiile aplicării măsurilor fitosanitare.

La subacțiunea 9.3 S-a desfășurat, în cadrul Proiectului Competitivitate și Reziliență Rurală în Moldova finanțat de USAID, cursul de instruire privind implementarea cerințelor GLOBAL G.A.P. Produse de origine vegetală. GLOBAL G.A.P. evaluarea riscului privind practicile sociale (GRASP), destinat producătorilor agricoli, cu participarea inspectorilor din cadrul Agenției.

La subacțiunea 11.2 Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor țin Registrele de evidență a mijloacelor tehnice utilizate la aplicarea produselor de uz fitosanitar. Conform informației prezentate, la moment sunt la evidență în total - 4055 stropitori, inclusiv: universale - 618, pentru culturi de câmp - 1505, pentru livezi - 1032, pentru tratarea viilor - 470 și mașini pentru tratarea semințelor - 818 unități.

Director general

Radu MUSTEAȚA

Ex. Aliona Dorofei
Tel. 022 26 46 49
Valeriu Bodaci Valeriu
Tel. 022 26 46 83

Universitatea de Stat din Moldova
INSTITUTUL DE GENETICĂ, FIZIOLOGIE ȘI PROTECȚIE A PLANTELOR
Str. Pădurii 20, Chișinău, MD-2002, Republica Moldova
Tel.: (373 22) 770447, Fax: (373 22)556180, www.igfpp.md

_02_ din _18.01.2024_

Domnului Secretar de Stat
al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare
Vasile ȘARBAN

Drept răspuns la scrisoarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 09-07/10/83 din 12.01.2024 cu privire la implementarea Programului național de protecție integrată a plantelor și realizarea Planului de acțiuni pentru 2023, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM prezintă informația privind activitățile ce se înscriu în pct. 2 și 3 în anul 2023, acțiuni realizate în cadrul Programelor de stat 2020-2023, finanțate de către ANCD.

Anexă: Informația IGFP – 4 file.

Directorul Institutului de Genetică,
Fiziologie și Protecție a Plantelor

Larisa ANDRONIC
doctor habilitat în științe biologice

INFORMAȚIA
Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM
privind realizarea Programului național de protecție integrată a plantelor pentru
anii 2018-2027 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia

Acțiunea	Rezultatul
Obiectivul 2. Optimizarea sortimentului de produse de uz fitosanitar permise pentru utilizare în agricultura Republicii Moldova	
2.1. Promovarea utilizării produselor de uz fitosanitar din grupele a III-a și a IV-a de toxicitate (moderat și puțin toxice)	<p>Promovarea produselor biologice pentru protecția plantelor în cadrul seminarelor cu reprezentanții mediului asociativ: 6 seminare cu producătorii agricoli (Criuleni, Strășeni, Ialoveni, Sângerei, Chișinău).</p> <p>Teme abordate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mijloace ecologic inofensive de protecție a plantelor, • utilizarea capcanelor feromonale în protecția culturilor multianuale, • Agricultura ecologică și efectul schimbărilor climatice. <p>Diseminarea rezultatelor obținute în cadrul unui proiect bilateral și a unui proiect de transfer tehnologic, ceea ce a permis colaborarea în vederea aprofundării cercetărilor în vederea extinderii gamei de produse biologice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proiectul bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicole și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). • Organizarea Webinar-ului privind finalizarea Proiectului bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicole și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). <p>Cercetătorii IGFPP au participat la organizarea seminarelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarul anual cu reprezentanții Federației Naționale a Fermierilor și producătorii agricoli la tema aplicării mijloacelor biologice pentru protecția plantelor în agricultura convențională și ecologică; • Seminarul Implementarea Standardului de Calificare, domeniul de formare profesională 0511 BIOLOGIE/0512 Biologie moleculară cu lecția publică Tendințe și priorități ale educației actuale în domeniul Biologiei și competențe de viitor; • Seminarul Științific dedicat Zilei Internaționale pentru Reducerea Riscului Dezastrelor Naturale. • Seminarul tehnico-științific consacrat aniversării a 30 ani de la fondarea Întreprinderii municipale „Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi”.

<p>2.2. Întreprinderea măsurilor de facilitare a omologării mijloacelor biologice de protecție a plantelor de producție autohtonă</p>	<p>Conform obiectivelor Programelor de stat 2023, pe fundalul agravării problemelor fitosanitare, au fost realizate activități orientate la întărirea legăturilor cu producătorii agricoli orientați la obținerea și procesarea produselor ecologice.</p> <p>Au fost elaborate, perfecționate și reomologate 4 preparate biologice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virin-HS-p - insecticid baculoviral în formă de pastă la tomate, alte culturi legumicole pentru combaterea noctuidelor dăunătoare; • Trichodermin SC - fungicid micotic pentru combaterea agenților patogeni ai putregaiurilor radiculare la culturile legumicole și a putregaiului cenușiu la vița-de-vie; • Gliocladin SC - fungicid micotic pentru protecția soiei și viței-de-vie. • Paurin – bactericid biologic pentru protecția culturilor pomicele și viței-de-vie în combaterea cancerului bacterian. <p>Reomologarea mijloacelor ecologic inofensive a contribuit la extinderea gamei agenților fitosanitari în protecția culturilor agricole, care ameliorează considerabil capacitățile inovaționale și transferul inovațiilor pe piața agricolă, ceea ce consolidează în mare măsură competitivitatea companiilor și operatorilor ecologici și a întreprinderilor aflate la faza de tranziție spre agricultura ecologică.</p> <p>Au fost testate și prezentate rapoarte de omologare a 10 produse de uz fitosnitar din grupele a III-a și a IV-a, ceea ce extinde considerabil gama produselor fitosanitare pentru combaterea organismelor dăunătoare la principalele grupuri de culturi agricole.</p>
<p>2.5. Elaborarea ghidurilor practice privind aplicarea trichogramei și a capcanelor feromonale.</p>	<p>Pe baza rezultatelor cercetărilor în a. 2023 au fost elaborate și publicate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GAVRILIȚA, L., NASTAS, T. Procedee de sporire a vitalității entomofagului <i>Trihogramma evanescens</i> W. Recomandări metodice. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 29 p. ISBN 978- 9975-62-487-9; • MUNTEAN, E., BATCO, M. <i>Monitoring-ul populațiilor de tripsi la cultura ardeiului gras în teren protejat</i>. Ghid metodologic. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 29 p. ISBN 978-9975-62-560-9; • RUSU, Iu., NASTAS, T. Caracteristica ploșniței invazive <i>Halyomorpha haliys</i> Stal. în condițiile agroclimaterice a Republicii Moldova. Leflet. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 6p; • ELISEEV, S. Utilizarea semiochemicilor pentru atragerea speciilor de <i>Hemiptere parazitoide</i> benefice în livada de prun. Leflet. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 6 p. • IORDOSOPOL, E., BATCO M. Aplicarea culturilor nectarifere, siderale în scopul ameliorării complexului de artropode benefice la prun. Indicații metodice. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 62 p. ISBN 978-9975-52-561-6; • STÎNGACI, A. Microorganisme entomopatogene – componentele de bază a preparatelor biologice pentru controlul insectelor fitofage. Chișinău: Logosprint, 2023. 153 p. ISBN 978-9975-3326-8-2. • ГЛАДКАЯ, А., НАСТАС, Т., ТОДИРАШ, В. Применение растительных экстрактов для биологической защиты культуры огурца в закрытом грунте. Методические рекомендации. Centrul editorial-poligrafic al USM. 2023. 30 p. ISBN 978- 9975-62-564-7; • TODIRAȘ, V., TRETIAKOVA, T., GUȘAN, A. Capturarea dăunătorului polifag-gândașul păros (<i>Epicometis Hirta Poda</i>) prin

	<p>aplicarea capcanelor colorate neadezive și cu atractanți. Pliant. Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2023. 2 p.</p> <ul style="list-style-type: none"> • TODIRAȘ, V., TRETIAKOVA, T., GUȘAN, A. Capcane adezive pentru monitorizarea viespii cu fereștrău la merelor (<i>Haplocampa testudinea</i> Klug.) Pliant. Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2023. 2 p. • TODIRAȘ, V., TRETIAKOVA, T., GUȘAN, A. Capcane colorate pentru dăunătorul fructelor de cireș (<i>Rhagoletis cerasi</i> L.). Pliant. Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2023. 2 p.
<p>2.7. Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor</p>	<p>Diseminarea rezultatelor în domeniul aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și publicarea Recomandărilor practice „Virin-HS-P – preparat biologic pentru combaterea buhei fructificațiilor la culturile legumicole” (Zavtoni P., Voloșciuc L.), Chișinău, 2023, USM. 40 p. • A fost elaborată Specificația Tehnologică „Producerea capcanelor feromonale pentru dăunătorii viermele mărului și molia strugurilor”. • Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor prin proiectul de transfer tehnologic „Soluții intelectuale și biotehnologii pentru dezvoltarea durabilă a spațiilor verzi în mediul urban” (Cifrul 20.80015.5107.24IT). • Rapoarte la 2 seminare: Strășeni, Ialoveni. • Rapoarte la 2 seminare organizate de MAIA și 2 seminare organizate de producătorii agricoli din diferite localități ale Republicii Moldova. • Promovarea realizărilor protecției microbiologice în Republica Moldova în filmul TV Moldova (https://moldova1.md/f/ro/508?fbclid=IwAR3PLwAkiucp2LbB_1eSHG29ALDUTHGf6WINyxuvuzZlmHAhtwDLMBDXmBk#content) • Webinar AED privind Agricultura Ecologică https://www.youtube.com/watch?v=cF8nOX5Od1k&t=65s • Pregătirea avizelor asupra 7 proiecte de legi și Hotărâri a Guvernului Republicii Moldova.
<p>Obiectivul 3.</p>	
<p>3.1. Cercetări științifice în vederea ameliorării soiurilor/hibridilor cu rezistență la organisme dăunătoare</p>	<p>Realizate cercetări privind identificarea și ameliorarea soiurilor cu rezistență la agenții patogeni. A fost evaluat riscul fitosanitar și elaborate măsurile de combatere a organismelor dăunătoare de carantină <i>Tuta absoluta</i> și <i>Diabrotica virgifera</i>.</p> <p>În 2023 au fost în testare oficială 10 soiuri cu rezistență la secetă și organisme dăunătoare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grâu durum – soiul Anastasia • triticale – soiul Fanica • soia – soiul Onica • 2 linii consangvinizate și o linie inductoare de haploidie de porumb (<i>TSL 276 și KR 74</i>) • usturoi – soiul Teodor • tomate – soiurile Agafia, Tomagen • sorg zaharat – soiul Dulcinel.

<p>3.2. Promovarea omologării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă și organisme dăunătoare</p>	<p>Create și omologate 11 soiuri ale/ai culturilor de câmp (grâu comun de toamnă, grâu durum, sorg pentru boabe, năut, salvie,) cu rezistență sporită la factori biotici.</p> <ul style="list-style-type: none"> • grâu comun de toamnă, soiul Moldova 614 • grâu durum, soiul Sofidurum • triticale, soiul Costel • soia, soiul Pentata, Ștefănel • sorg x Iarbă de sudan • sorg (<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench), soiul SAȘM 3 • sorg zaharat (<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench var. <i>saccharatum</i> (L.)), soiul SAȘM 2 • sorg zaharat (<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench var. <i>saccharatum</i> (L.)), soiul SAȘM 1 • <i>Salvia sclarea</i> L., soiul Ambriela • <i>Origanum vulgare</i> L. ssp. <i>hirtum</i>, soiul Savoare.
<p>3.3. Promovarea utilizării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă, boli și dăunători</p>	<p>Promovarea utilizării soiurilor și hibridilor rezistenți la secetă, boli și dăunători a fost confirmată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • participarea la expoziția „Noaptea Cercetătorilor Europeni” (29.09.2023), <i>Iarmarocul de semințe</i> (02.04.2023), masa rotundă „Resurse genetice vegetale – dialog dintre cercetători și mediul asociativ” (13.12.2023), • participarea la expoziția orientată la Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare cu prezentarea realizărilor în domeniul protecției plantelor, • Participări la emisiuni radio/TV: <ul style="list-style-type: none"> - „AgroTVMoldova” – 3 - Publica TV – 3 - Radio național – 5 - Radio Moldova 1, Emisiunea “Țara de la țară” - 2 - Radio România – 2 • Simpozionul Științific Internațional „Protecția Plantelor – realizări și perspective”, Chișinău, 2-3 octombrie 2023, la care au fost discutate problemele teoretice și practice orientate la perfecționarea sistemelor de protecție a plantelor și de obținere a produselor ecologice. În Buletinul Informațional EPRS/IOBC, ediția 58, au fost publicate și promovate realizările în 6 universități, 19 instituții de cercetare și 2 companii private din 8 țări (Republica Moldova, România, Ucraina, Bulgaria, Slovacia, Italia, Israel, Belarus).

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: (373 22) 27-14-78
Fax: (373 22) 54-28-23
E-mail: consiliu@asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**

1, Ștefan cel Mare Ave.
MD- 2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: (373 22) 27-14-78
Fax: (373 22) 54-28-23
E-mail: consiliu@asm.md

Nr. 5214/7 din 22.01.2024
La nr. 09-07/10/83 din 12.01.2024

**Domnului Vasile ȘARBAN,
Secretar de stat,
Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare al Republicii Moldova**

Stimate Domnule Secretar,

Academia de Științe a Moldovei, a examinat solicitarea Dvoastră nr. 09-07/10/83 din 12.01.2024 cu referire la executarea HG nr. 123/2018 cu privire la aprobarea Programului Național de protecție integrată a plantelor pentru anii 2018-2027 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia și luând în considerare opinia specialiștilor din domeniu (Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM), Vă comunică următoarele.

<p>2.1. Promovarea utilizării produselor de uz fitosanitar din grupele a III-a și a IV-a de toxicitate (moderat și puțin toxice)</p>	<p>Activitățile orientate la realizarea obiectivelor proiectelor din cadrul Programului de Stat 2023 pe fundalul agravării problemelor fitosanitare au contribuit la întărirea legăturilor cu producătorii agricoli orientați la obținerea și procesarea produselor ecologice.</p> <p>Au fost elaborate, perfecționate și reomologate 4 preparate biologice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Virin-HS-p - insecticid baculoviral în formă de pastă la tomate, alte culturi legumicole pentru combaterea noctuidelor dăunătoare; • Trichodermin SC - fungicid micotic pentru combaterea agenților patogeni ai putregaiurilor radiculare la culturile legumicole și a putregaiului cenușiu la vița-de-vie; • Gliocladin SC - fungicid micotic pentru protecția soiei și viței-de-vie. • Paurin – bactericid biologic pentru protecția culturilor pomicele și viței-de-vie în combaterea cancerului bacterian. <p>Reomologarea mijloacelor ecologic inofensive a contribuit la extinderea gamei agenților fitosanitari în de protecția culturilor agricole și ameliorează considerabil capacitățile inovaționale și transferul inovațiilor pe piață agricolă, ceea ce consolidează în mare măsură competitivitatea companiilor și operatorilor ecologici și a întreprinderilor aflate la faza de tranziție spre agricultura ecologică. Aceasta va contribui la obținerea și procesarea produselor ecologice și va mări numărul companiilor implicate în exportul produselor ecologice și spori capacitățile de dezvoltare și asimilare a inovațiilor.</p> <p>Au fost testate și prezentate rapoarte de omologare a 10 produse de uz fitosanitar din grupele a III-a și a IV-a, ceea ce extinde considerabil gama</p>
--	---

	<p>produselor fitosanitare pentru combaterea organismelor dăunătoare la principalele grupe de culturi agricole.</p> <p>Participarea la realizarea obiectivelor unui proiect bilateral și a unui proiect de transfer tehnologic, ceea ce a permis colaborarea în vederea aprofundării cercetărilor în vederea extinderii gamei obiectelor cercetate și comparării rezultatelor obținute la organizarea unui webinar cu colegii din belarus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectul bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicole și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). 2. Organizarea Webinarului privind finalizarea Proiectului bilateral Moldo-Belorus 2022-2023: 22.80013.5107.3BL. „Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicole și legumicole” (BICOMProtect). Proiectul a fost finanțat de Agenția Națională de Cercetare și Inovare în cadrul PROIECTELOR BILATERALE MOLDO-BELORUSE (2022-2023) implementat de Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al USM (Republica Moldova) în colaborare cu Institutul de Chimie Bioorganică (Republica Belarus). <p>Au fost organizate seminare de promovare a mijloacelor ecologic inofensive de protecție a plantelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarul anual cu reprezentanții Federației Naționale a Fermierilor și producătorii agricoli la tema aplicării mijloacelor biologice pentru protecția plantelor în agricultura convențională și ecologică; • Utilizarea capcanelor feromonale în protecția culturilor multianuale; • Seminar Agricultura ecologică și efectul schimbărilor climatice; <p>Colaboratorii IGFPP au participat la organizarea seminare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarul Implementarea Standardului de Calificare, domeniul de formare profesională 0511 BIOLOGIE/0512 Biologie moleculară cu lecția publică Tendințe și priorități ale educației actuale în domeniul Biologiei și competențe de viitor; • Seminarul Științific dedicat Zilei Internaționale pentru Reducerea Riscului Dezastrelor Naturale. • Seminarul tehnico-științific consacrat aniversării a 30 ani de la fondarea Întreprinderii municipale „Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi”.
2.5.Elaborarea ghidurilor practice privind aplicarea trichogramei și a capcanelor feromonale.	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea la activitățile în cadrul proiectului bilateral moldo-belarus “Metode de aplicare complexă a derivaților acidului para-aminobenzoic și microorganismelor entomopatogene în controlul organismelor dăunătoare la culturile pomicole și legumicole. A fost elaborată monografia colectivă privind testarea comună în colaborare cu colegii din Belarus a mijloacelor ecologic inofensive de protecție a plantelor.

	<ul style="list-style-type: none"> • Au fost prezentate recomandări în cadrul proiectelor de transfer tehnologic: „Sinteza componentelor minori ai feromonilor și elaborarea tehnologiei de producere a capcanelor feromonale performante pentru monitorizarea dăunătorilor principali al culturilor multianuale.
2.7. Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor	<p>Diseminarea rezultatelor în domeniul aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și publicarea Recomandărilor practice “Virin-HS-P – preparat biologic pentru combaterea Buhei fructificațiilor la culturile legumicole” (Zavtoni P., Voloșciuc L.), Chișinău, USM. 40 p.; • Participarea la 2 emisiunea “Țara de la țară” la Radio Moldova 1. Subiectul abordat: Particularitățile stării fitosanitare a culturilor agricole; Implementarea mijloacelor microbiologice de protecție a plantelor în agricultura ecologică. • A fost elaborată Specificația Tehnologică “Producerea capcanelor feromonale pentru dăunătorii viermele mărului și molia strugurilor” • Informarea producătorilor agricoli despre particularitățile aplicării mijloacelor biologice de protecție a plantelor a fost executată prin participarea în proiectul din sfera științei și inovării. Soluții intelectuale și biotehnologii pentru dezvoltarea durabilă a spațiilor verzi în mediul urban (Cifrul 20.80015.5107.24IT). • Rapoarte la 2 seminare: Strășeni, Ialoveni. • Rapoarte la 2 seminare organizate de MAIA și 2 seminare organizate de producătorii agricoli din diferite localități ale Republicii Moldova. • Participarea la filmările TV Moldova “Realizările protecției microbiologice în Republica Moldova” (https://moldova1.md/f/ro/508?fbclid=IwAR3PLwAkiucp2LbB_1eSHG29ALDUTHGf6WINyxuvuzZlmHAhtwDLMBDXmBk#content) • 2 evoluții la Radio Național (Actualități). • Webinar AED privind AE. https://www.youtube.com/watch?v=cF8nOX5Od1k&t=65s • Pregătirea avizelor asupra 7 proiecte de legi și Hotărâri a Guvernului Republicii Moldova.
3.1. Cercetări științifice în vederea ameliorării soiurilor/hibridilor cu rezistență la organisme dăunătoare	<p>Se efectuează cercetări privind identificarea și ameliorarea soiurilor cu rezistență la agenții patogeni a 4 boli. A fost evaluat riscul fitosanitar și elaborate măsurile de combatere a organismelor dăunătoare de carantină <i>Tuta absoluta</i> și <i>Diabrotica virgifera</i>.</p> <p>A fost evaluată eficacitatea a 4 preparate bioraționale de combatere a agenților patogeni ai bolilor și dăunătorilor la vița de vie și la castraveți.</p> <p>Realizarea obiectivelor încadrate în 4 contracte de colaborare tehnico-științifică privind implementarea mijloacelor microbiologice de protecție a plantelor (Trichodermin, Paurin și Rizoplan).</p> <p>Consultarea permanentă a producătorilor agricoli în problemele protecției culturilor agricole și promovarea agriculturii ecologice.</p>
3.2. Promovarea omologării soiurilor și hibridilor	<p>A fost organizat Simpozionul Științific Internațional “Protecția Plantelor – realizări și perspective”, Chișinău, 2-3 octombrie 2023, la care au fost discutate problemele teoretice și practice orientate la perfecționarea sistemelor de protecție a plantelor și de obținere a produselor ecologice. În Buletinul Informațional EPRS/IOBC, ediția 58. au fost publicate și promovate realizările</p>

rezistenți la secetă și organisme dăunătoare	instituțiilor naționale și internaționale, care activează în domeniul protecției plantelor.
3.3. Promovarea utilizării soiurilor și hibrizilor rezistenți la secetă, boli și dăunători	<p>Promovarea utilizării soiurilor și hibrizilor rezistenți la secetă, boli și dăunători a fost confirmată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participarea la expoziția "Noaptea Cercetătorilor Europeni". • Participarea la expoziția orientată la Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare cu prezentarea realizărilor în domeniul protecției plantelor.
7.1. Școlarizarea formatorilor și producătorilor agricoli în domeniul protecției integrate a plantelor prin intermediul școlilor de câmp pentru fermieri.	<p>Colectivul IGFPP au participat la Școlarizarea producătorilor agricoli în domeniul protecției integrate a plantelor și pregătirea specialiștilor de înaltă calificare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Membru a Comisiei de susținere publică a tezei de doctor (Referent oficial la teza HAUSTOV E., IHTA). • Președinte a 3 Seminare Științifice de Profil și membru a 2 seminare. • Conducător a 3 doctoranzi: Lungu Andrei, anul II; Paladi Ion, anul II; Chistol Marcela, anul I. • Îndrumător științific a 2 doctoranzi. • A fost elaborat și sa citit cursul «Virusologia» pentru studenții anului III ai Facultății de Biologie și Geștiințe a USM. • A fost elaborat și sa citit cursul «Biotehnologii Agricole» pentru masteranzii anului II ai Facultății de Biologie și Geștiințe a USM. • Au fost organizate excursii pentru studenții USM și UTM (UASM).
9.3. Organizarea instruirii producătorilor agricoli privind implementarea bunelor practici agricole, Global GAP, ISO, HACCP, altele.	<p>Organizarea instruirii a fost efectuată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participare la expoziția de tehnică agricolă. • Raport la Seminarul "Chimia în serviciul societății": • Organizarea webinarilor orientate la promovarea realizărilor științifice în sistemele de protecție a plantelor. • Participare cu rapoarte la seminarele organizate de MAIA și Federația fermierilor și producătorii agricoli din diferite localități.

Vicepreședinte interimar al AȘM

acad. Boris GAINA